

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 3627

Warszawa, 30 sierpnia 2023 r.

**Kandydat na stanowisko
członka Państwowej Komisji do spraw
badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo
wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej
w latach 2007-2022
- Pan Józef Brynkus.**

DANE O KANDYDACIE WRAZ Z UZASADNIENIEM

Dr hab. Józef Brynkus prof. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie

Józef Brynkus (ur. 5 kwietnia 1962 roku), zatrudniony od 1987 r. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, obecnie profesor uczelniany, był kierownikiem Katedry Edukacji Historycznej Instytutu Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w latach 2015 - 2023. Pracował też jako nauczyciel historii w latach 1985-1986 oraz konsultant w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Bielsku-Białej w latach 1992-1993. Habilitację uzyskał w 2014 r. za całokształt dorobku, w którym wyróżniają się prace poświęcone tożsamości i świadomości historycznej Polaków i historii komunistycznej Polski. Wygłosił kilkadziesiąt referatów na polskich i międzynarodowych konferencjach naukowych (m. in. w Berlinie, Ostrawie, Pradze i Preszowie) - w sumie ok. 60. Wydał ponad 120 publikacji naukowych (niektóre jako współautor) w języku polskim, angielskim, czeskim, francuskim, i niemieckim. Spośród nich najcenniejszą jest „Komunistyczna ideologizacja a szkolna edukacja historyczna” (2013). Praca ta stawia w zupełnie nowym świetle edukację historyczną w Polsce Ludowej i same dzieje tego państwa, co spowodowane jest przywołaniem w niej dotąd nieudostępnianych źródeł historycznych i uwzględnienie przez to pomijanych dotąd faktów, jak też przyjęcie tezy, że państwo polskie po II wojnie światowej było państwem komunistycznym i zasadniczo w latach 1944-1989 nikt tego nie kwestionował. Józef Brynkus wykazał w niej, iż komuniści, ze względów legitymizacyjnych i doktrynalnych przywiązywali ogromną wagę do ideologizacji społeczeństwa polskiego. A narzędziem, które najczęściej wykorzystywali była edukacja historyczna, zarówno szkolna, jak i pozaszkolna, których projekty kilkakrotnie opracowywali. Na podstawie analizy źródeł udowodnił też tezę, że ideologizacja edukacji historycznej, szkoły i społeczeństwa była zjawiskiem permanentnym, zmieniały się tylko jej narzędzia i środki egzekwowania skuteczności czynności ideologizujących. Skutkiem tego było przebudowanie kanonu faktograficznego dziejów przez komunistów i stworzenie własnej jego interpretacji. Aktualizacja treści kursów historii w kolejnych latach Polski Ludowej pokazywała, że komuniści nigdy nie zrezygnowali z nadawania szkolnej historii komunistycznej wykładni, a szczególną troską otaczali tę faktografię i jej wyjaśnienie, która była bezpośrednio związana z komunizmem. Wbrew niektórym historykom, przyjmującym postawę antycypacyjną, w

procesie ideologizacji szkolnej historii mocno angażowali się nauczyciele, spodziewając się za to zaangażowanie określonych korzyści. W książce tej przedstawił też podstawowe mechanizmy komunicacji treści nauczania historii, w których obok nauczycieli ważną rolę odgrywały: wyeksponowanie formacyjnego charakteru dziejów, związanie historii społeczno-gospodarczej z przemianami ustrojowymi, połączenie historii Polski z powszechną, przewartościowanie faktów i wydarzeń, generowanie błędów merytorycznych, fałszowanie przeszłości, dyspozycyjność autorów i recenzentów programów, podręczników i środków dydaktycznych.

Z aktualnych publikacji dr hab. Józefa Brynkusa warto wskazać na takie jak:

1. J. Brynkus „List otwarty do Partii” Jacka Kuronia i Karola Modzelewskiego — uwarunkowania wykorzystania we współczesnej edukacji historycznej, „Res gestae. Czasopismo Historyczne”, Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2023, t. 16, s. 219 -236.
2. J. Brynkus, Administracyjna rehabilitacja nauczycieli powiatu wadowickiego w latach 1956 - 1958, [w:] Nauczyciele polscy w przestrzeni zawodowej, społecznej i politycznej lat 1945 - 1999, red. A. Kłoczyński, A. Siekierska, wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, s. 55 - 86, ISBN 978-83- 8206-515-2.
3. Śmierć narzędziem polityki polskich komunistów w Polsce Ludowej, [w:] Kręgu rodziny epok dawnych. Śmierć, red. B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, M. Płonka, wyd. Libron-filip Lohner, Kraków 2022, s. 365-386, ISBN 978-83-67209-11-3.
4. Nieosądzona i nieukarana operacyjna oraz pospolita przestępczość funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Glosa do problemu, [w:] „Res Gestae. Czasopismo historyczne” 2021 (13), s. 174-185, ISSN 2450-4475, e-ISSN 2450-4475.
5. Współczesne postrzeganie polsko-ukraińskiej przeszłości i jego wpływ na aktualną edukację historyczną - pole konfliktu czy źródło porozumienia, [w:] Polska i Ukraina w procesie przemian społeczno-politycznych, red. Piotr Długosz, Radosław Marzęcki, Mateusz Kamionka, Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA, 2021, s. 221 - 236, ISBN: 978-83-8017-401-6.
6. Odzyskanie niepodległości w 1918 roku w polskich podręcznikach historii - kluczowe uwarunkowania merytoryczne i interpretacyjne, [w:] Rok 1918, jeho předpoklady, důsledky a význam v českých/československých a polských učebnicích, Rok 1918, jeho założenia, konsekvence i znaczenie v českých/czechosłowackich i polskich podręcznikach szkolnych, eds. Gracová, B. - Tomášek, M. - Baarová. B., vyd. Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, Ostrava 2020, 251 s. 43 - 53, ISBN 978-80-7599-197-3.
7. Desakralizacja przestrzeni publicznej w latach 80. XX wieku w Polsce - jej uwarunkowania i konsekvence, [w:] Dom codzienność i święto. Przestrzeń domowa - ludzie i rzeczy. Studia historyczno-antropologiczne, red. B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, M. Gadocha, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie 2018, s. 226-237, ISBN 978-83-8084-165-9.

Józef Brynkus badawczo zajmuje się rolą jednostek w dziejach, wizją bohaterów dziejów polskich i powszechnych w edukacji historycznej oraz popularyzacji dziejów, kształtowaniem tożsamości i świadomości narodowej, historycznej oraz społecznej Polaków przez edukację historyczną i inne procedury upowszechniania wiedzy o przeszłości w okresie od XIX do XXI wieku, doskonaleniem procesu nauczania historii,

metodologią historii i historiografii, dziejami komunizmu w Polsce Ludowej oraz edytorstwem źródeł dotyczących historii Polski po 1944. Opracował metodologicznie i poznawczo cenne źródła np. ukazujące nie tylko pełną dyspozycyjność polskich komunistów wobec Sowietów, ale też ich gorliwość w zakłamywaniu zbrodni katyńskiej. Opracował metodologię pracy ze źródłami prasowymi wytworzonymi przez polską partię komunistyczną (PPR/PZPR).

Józef Brynkus był recenzentem w kilku przewodach doktorskich oraz przewodniczącym i członkiem komisji doktorskich, był także członkiem komisji habilitacyjnych i recenzentem w przewodach habilitacyjnych: dr Barbary Techmańskiej i dr Ewy Rzeczkowskiej. Był ekspertem ministerialnym ds. awansu zawodowego nauczycieli. A obecnie jest ministerialnym rzeczoznawcą podręczników szkolnych i innych pomocy dydaktycznych. Recenzował również projekty edukacyjne - m. in. Teki Historyczne Instytutu Pamięci Narodowej oraz liczne publikacje wydawnicze oraz - 2022 - był członkiem Komitetu Naukowego VII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Polska Ludowa” 1944-1989. Geneza - Stabilizacja - Kryzys - Upadek.

W Katedrze Edukacji Historycznej zajmuje się przygotowaniem nauczycieli do pracy w szkole. Prowadzi liczne prelekcje dla młodzieży szkolnej i różnych środowisk, w których odsłania mechanizmy funkcjonowania Polski Ludowej. Szczególne miejsce w tych prelekcjach zajmuje problematyka Żołnierzy Niezłomnych. Prof. Józef Brynkus był współorganizatorem i opiekunem ogólnopolskich projektów: Pułkownik Kukliński - Zwycięska Misja oraz opiekunem naukowym projektu: Rotmistrz Pilecki Bohater Niezwyciężony - w ramach którego wydano w języku polskim i angielskim Raport Pileckiego.

Cała kariera naukowa i zawodowa dr hab. Józefa Brynkusa związana jest z UP w Krakowie i jego poprzedniczkami. Tu - jeszcze w Wyższej Szkole Pedagogicznej uzyskał tytuł magistra (1986), a potem doktora nauk humanistycznych (1996). Na tej uczelni kształtowała się też osobowość prof. Józefa Brynkusa: od momentu rozpoczęcia w niej studiów w 1981, przez uczestnictwo w strajkach studenckich (przełom listopada i grudnia 1981) i w Nowej Hucie (13-15 grudnia 1981), działalność w Niezależnym Zrzeszeniu Studentów i reprezentowanie studentów w Senacie WSP. Prof. Józef Brynkus od lat jest też członkiem

NSZZ „Solidarność” UP w Krakowie, w której pełnił do 2023 roku funkcję wiceprzewodniczącego.

W październiku 2015 r. Józef Brynkus został Posłem na Sejm RP. Był członkiem Komisji Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży, w ramach której był wiceprzewodniczącym stałej podkomisji ds. nauki i szkolnictwa wyższego. Podczas posłowania wygłosił kilkadziesiąt przemówień w Sejmie - na posiedzeniach plenarnych oraz w komisjach sejmowych. Odegrał szczególną rolę w przyjęciu przez Sejm RP uchwały upamiętniającej ofiary ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na Kresach Wschodnich II RP. Przyczynił się także do rozwiązania problemu opieki nad dziećmi z dysfunkcjami przez obowiązkowe uznawanie przez organy oświatowe orzeczeń stosownych komisji. Dzięki temu rodzice dzieci z niepełnosprawnościami otrzymują świadczenia i mogą swoim dzieciom poświęcać więcej czasu.

Prof. Józef Brynkus był członkiem prezydenckiego Komitetu Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Prof. Józef Brynkus angażował i angażuje się w życie społeczne i sportowe — był radnym w gminie Wieprz i przez wiele lat piłkarzem oraz prezesem lokalnego klubu LKS „Orzeł”. Współpracuje m. in. z księdzem Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim, organizacjami patriotycznymi np. Fundacją „Gdzie”.

Józef Brynkus otrzymał także odznaczenia państwowe i nagrody naukowe: - 2022 - Medal Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie; - 2022 - Srebrny Krzyż Zasługi - za wkład w rozwój nauki; - nagroda Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego III stopnia.

Zarówno wykształcenie, bogate doświadczenie zawodowe, a także wysoki poziom wiedzy merytorycznej oraz nieskazitelność charakteru, dają gwarancje należytego wypełnienia przez Pana Józefa Brynkusa funkcji członka Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022.

Kandydat zgłoszony przez Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość.

Przedstawiciel wnioskodawców – poseł Piotr Kaleta.